Dnes je to presne 30 rokov, odkedy sme v Banskej Bystrici transplantovali prvú obličku

25. januára 1991o 16.00 h sa, vtedy v mladom, Transplantačnom centre v Banskej Bystricizačala prvá transplantácia obličky.

Príjemcom bol vtedy 39- ročný František Očenáš z Podkoníc. Cesta obličky od darcu až k príjemcovi trvala 16 hodín. Zákrok vedený MUDr. Ľudovítom Lacom prebehol bez problémov.

„*V prvých chvíľach to bol stres, nevedeli sme ako to dopadne. Mali sme pocit zodpovednosti, že musíme byť úspešní. Nakoniec to všetko dobre dopadlo, musím povedať, že sme boli veľmi šťastní*,“ povedala tesne po prvej transplantácii nefrologička MUDr. Eva Lacková, PhD., jedna zo zakladajúcich členov a neskôr dlhoročná vedúca Transplantačného centra.

Telo Františka Očenáša prijalo darovaný orgán bez komplikácií a poskytol mu šancu na plnohodnotnejší život. Za tých tridsať rokov dostalo v našom centre rovnakú príležitosť už 985 pacientov.

Nahradenie poškodeného orgánu alebo tkaniva zdravým, v záujme záchrany a predĺženia života, bolo ľudskou túžbou odpradávna. Až začiatkom 20. storočia to však umožnili nové liečebné postupy. Transplantácia ako najkomplexnejšia a najefektívnejšia liečba pacienta s nezvratným orgánovým zlyhaním je významným medzníkom v histórii medicíny. Transplantačný program patrí medzi top programy každej nemocnice. Sme šťastní, že v tej našej funguje, vďaka obrovskému nadšeniu a dlhoročnej spolupráci špičkových odborníkov už 31. rokov.

Transplantačný program v Banskej Bystrici je najmä o ľuďoch

Pred 30 rokmi bol v Banskej Bystrici odbor nefrológia dobre rozvinutý, stúpal počet pacientov na čakacej listine pre transplantáciu obličky. Na Slovensku v tom čase existovali len dve transplantačné centrá.

Na Urologickom oddelení v Banskej Bystrici však už koncom 80-tych rokov boli vykonané prvé odbery obličiek od mŕtveho darcu pod vedením MUDr. Milana Šveca, s odborným potenciálom a podporou vedenia nemocnice.

Tieto aspekty predchádzali vzniku transplantačného centra. S myšlienkou transplantovať obličky v B. Bystrici prišiel MUDr. Peter Finďo, vtedajší riaditeľ KÚNZ, pôvodnou špecializáciou nefrológ.

Myšlienku rozvíjali protagonisti MUDr. Ľudovít Laca a MUDr. Eva Lacková. Korunovaná bola úspechom v septembri 1990, keď bolo dekrétom MZ SR zriadené v nemocnici v Banskej Bystrici Transplantačné centrum.

Vyvrcholením bola prvá úspešná transplantácia obličky od mŕtveho darcu 25.1.1991.

Za obdobie 30 rokov sa pod taktovkou MUDr. Vladimíra Baláža a MUDr. Evy Lackovej posúval transplantačný program od transplantácií od mŕtvych darcov k transplantáciám od živých darcov.

Prví živí darcovia boli geneticky príbuzní, nasledovali geneticky nepríbuzní a vyvrcholením boli v roku 2005 skrížené transplantácie obličiek.

V transplantačnom centre sa netransplantujú len obličky, v r.1997 sa uskutočnila prvá transplantácia pečene pod vedením MUDr. Ľudovíta. Lacu, MUDr. Ľubomíra Skladaného a MUDr. Jozefa Valkyho.

Od roku 2008 je program transplantácií pečene už plne

rozvinutý.

V roku 2000 bolo spektrum transplantácií rozšírené o kombinované transplantácie obličky a pankreasu zásluhou tímu MUDr. František Hampl, MUDr. Eva Lacková, MUDr. Jozef Valky, MUDr. Tomáš Sýkora.

Transplantácie však nie sú možné bez darcov. Jeden darca môže zachrániť až sedem životov. Problematike darcovstva orgánov sa venujú koordinátori, v bystrickej nemocnici priekopníkmi boli MUDr. Jozef Valky, MUDr. Tomáš Sýkora a MUDr. Martina Flašková.

Transplantácie sú typickým príkladom medziodborovej problematiky, ktorá využíva súčasné poznatky z nefrológie, hepatológie, urológie, chirurgie, imunológie, rádiológie, patológie, kde jeden špecialista bez druhého nedokáže dosiahnuť dobrý výsledok.

Dôležitú úlohu v celom procese majú inštrumentárky, zdravotné sestry a ďalší zdravotnícki a nezdravotnícki pracovníci.

Banskobystrickí transplantológovia iniciovali založenie Slovenskej transplantologickej spoločnosti, ktorá sa do definitívnej podoby konštituovala na „historicky“ 1. Slovenskom transplantačnom kongrese s medzinárodnou účasťou v apríli 1997 v Banskej Bystrici.

To všetko je možné len vďaka nadšencom, ktorí sú ochotní obetovať svojmu povolaniu, lepšie povedané poslaniu svoj čas a neustále sa vzdelávať. Výsledkom sú nové postupy v darcovskom i transplantačnom programe, ale v prvom rade návrat chorého človeka do normálneho pracovného, rodinného a sociálneho života.